

DECIZIE

09 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova,
Galina Stratulat,
Iurie Bejenaru,
Mariana Pitic,
Nicolae Craiu

examinând recursurile declarate de SRL „Italiana Caffè” și administratorul acesteia, Ulianovschi Vladimir, precum și de Salvatori Mauro, prin intermediul avocatului Rusu Victor,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Salvatori Mauro împotriva lui Ulianovschi Vladimir, intervenient accesoriu SRL „Italiana Caffè” cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii,

împotriva deciziei din 20 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de Salvatori Mauro, prin intermediul avocatului Rusu Victor, și de SRL „Italiana Caffè” și Ulianovschi Vladimir, prin intermediul avocatului Stratan Corina, fiind menținută hotărârea din 18 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central,

c o n s t a ț ă:

La 27 aprilie 2019, Salvatori Mauro s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Ulianovschi Vladimir, intervenient accesoriu SRL „Italiana Caffè”, cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii.

În motivarea cererii de chemare în judecată a indicat că, între Bafundi Gianfranco, Covbasa Natalia și Salvatori Mauro, în calitate de vânzători, și Ulianovschi Vladimir, în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de vânzare - cumpărare a părții sociale din întreprindere din 26 august 2014, autentificat de notarul public Boico Liliana și înregistrat cu nr. 8111.

Potrivit pct. 2.3. din contractul nominalizat, în rezultatul încheierii acestuia, în proprietatea lui Ulianovschi Vladimir, trece partea socială în mărime de 100% din capitalul SRL „Italiana Caffè”, ceea ce constituie 5400 lei.

În conformitate cu pct. 4.1. din contractul de vânzare - cumpărare a părții sociale, Ulianovschi Vladimir declară că este de acord să achite datoriile cet. Bafundi Gianfranco și cet. Salvatori Mauro față de firmă, conform contractelor de împrumut, în mărime de 10000 euro, a câte 5000 euro fiecare, cu achitarea sumei menționate în rate și anume, timp de 9 luni începând cu luna noiembrie 2014 - mai 2015, și câte 1500 euro - în lunile iunie - iulie 2015, care vor fi achitați prin transfer bancar pe

contul lui Salvatori Mauro.

Astfel, contrar prevederilor contractului de vânzare - cumpărare a părții sociale din întreprindere, Ulianoschi Vladimir a omis să execute obligația sa de a transmite suma de 10000 euro conform graficului stabilit la pct. 4.1. din contract.

Potrivit reclamantului, neîndeplinirea de către Ulianoschi Vladimir a obligațiilor contractuale i-a creat lui Salvatori Mauro un prejudiciu patrimonial considerabil, prin urmare, pârâtul este obligat să achite, pe lângă suma inițială de 10000 euro, și dobânda de întârziere în mărime de 2067,41 euro.

Reieșind din cele expuse, reclamantul a solicitat încasarea din contul lui Ulianoschi Vladimir în beneficiul lui Salvatori Mauro a sumei totale de 12067,41 euro, dintre care 10000 euro constituind datoria de bază, iar 2067,41 euro - dobânda de întârziere, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 18 martie 2019 a Judecătoria Chișinău, sediul Central, corectată prin încheierea din 04 aprilie 2019, cererea de chemare în judecată înaintată de Salvatori Mauro împotriva lui Ulianoschi Vladimir cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii, a fost admisă parțial. S-a încasat de la Ulianoschi Vladimir în beneficiul lui Salvatori Mauro datoria în sumă de 5000 euro, dobânda de întârziere în sumă de 1033,70 euro, cheltuielile de judecată pentru plata taxei de stat proporțional acțiunii admise în mărime de 4043,42 lei. În rest acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

Prin decizia din 20 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelurile declarate de Salvatori Mauro, prin intermediul avocatului Rusu Victor, și de SRL „Italiana Caffè” și Ulianoschi Vladimir, prin intermediul avocatului Stratan Corina, fiind menținută hotărârea din 18 martie 2019 a Judecătoria Chișinău, sediul Central.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a conchis că hotărârea primei instanțe a fost adoptată cu respectarea tuturor normelor de procedură, iar soluția instanței este întemeiată. Astfel, Curtea de Apel Chișinău a reținut că, contrar prevederilor contractului de vânzare - cumpărare a părții sociale din întreprindere, Ulianoschi Vladimir a omis să execute obligația sa de a transmite suma de bani, conform graficului stabilit la pct. 4.1. din contract, din care considerente urmează a fi admisă pretenția privind încasarea a sumei de 5000 euro în mărime parțială raportată la lipsa împlinirilor formulate de către Bafundi Gianfranco în favoarea lui Salvatori Mauro privind solicitarea executării silite a obligației date, or potrivit pct. 4.1 al contractului, obligația de plată a sumei de 10000 euro este una divizibilă în mod egal.

La 31 iulie 2020, SRL „Italiana Caffè” și administratorul acesteia, Ulianoschi Vladimir, au declarat recurs împotriva deciziei din 20 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia în partea respingerii apelului declarat de SRL „Italiana Caffè” și Ulianoschi Vladimir, prin intermediul avocatului Stratan Corina, și a hotărârii primei instanțe în partea admiterii cererii de chemare în judecată, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă integral.

În motivarea recursului au invocat faptul că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Suplimentar, s-a indicat asupra faptului că instanțele inferioare au fost părtinitoare, reținând în mod selectiv argumentele invocate de părți, precum și nu dat răspuns tuturor argumentelor formulate.

La 15 octombrie 2020, Salvatori Mauro, prin intermediul avocatului Rusu Victor, a depus referință la cererea de recurs, solicitând respingerea acesteia.

La 15 octombrie 2020, Salvatori Mauro, prin intermediul avocatului Rusu Victor, a declarat recurs împotriva deciziei din 20 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia în partea respingerii cererii de apel depuse de Salvatori Mauro, cu emiterea în această parte a unei noi decizii de admitere integrală a cererii de chemare în judecată.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel urma să încaseze suma integrală în beneficiul lui Salvatori Mauro, iar eventualele pretenții ale lui Bafundi Gianfranco asupra sumei care i se cuvine, puteau fi înaintate față de Salvatori Mauro.

Cererea de recurs a lui Salvatori Mauro din 15 octombrie 2020 a fost expediată participanților la proces pentru cunoștință la 20 octombrie 2020, fiind înștiințați despre necesitatea depunerii referinței timp de o lună din data primirii acesteia.

La 09 decembrie 2020, Ulianovschi Vladimir, prin intermediul avocatului Stratan Corina, a depus referință la cererea de recurs a lui Salvatori Mauro, solicitând respingerea acesteia.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 20 mai 2020 și expediată participanților la proces la 15 iunie 2020 (f.d. 114, vol. II), însă la materialele cauzei nu există înscrisuri care să probeze momentul recepționării acesteia de către participanții la proces. Astfel, având în vedere faptul că recursurile declarate împotriva deciziei din 20 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău au fost înregistrate la 31 iulie 2020 și, respectiv, 15 octombrie 2020, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, acestea se consideră declarate în termen.

Prin încheierea din 25 noiembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursurile declarate de SRL „Italiana Caffè” și administratorul acesteia, Ulianovschi Vladimir, precum și de Salvatori Mauro, prin intermediul avocatului Rusu Victor, au fost considerate admisibile.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursurile declarate de SRL „Italiana Caffè” și administratorul acesteia, Ulianovschi Vladimir, precum și de Salvatori Mauro, prin intermediul avocatului Rusu Victor, și va casa

decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată, dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (3) din Codul de procedură civilă, în urma examinării recursului, instanța de recurs emite o decizie care rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se consideră a fi emisă din momentul plasării acesteia pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

Colegiul lărgit constată că, Salvatori Mauro s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Ulianoschi Vladimir, intervenient accesoriu SRL „Italiana Caffè”, cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță a admis parțial acțiunea, încasând de la Ulianoschi Vladimir în beneficiul lui Salvatori Mauro datoria în sumă de 5000 euro, dobânda de întârziere în sumă de 1033,70 euro, cheltuielile de judecată pentru plata taxei de stat proporțional acțiunii admise în mărime de 4043,42 lei, în rest acțiunea fiind respinsă ca neîntemeiată. Prin decizia din 20 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelurile declarate de Salvatori Mauro, prin intermediul avocatului Rusu Victor, și de SRL „Italiana Caffè” și Ulianoschi Vladimir, prin intermediul avocatului Stratan Corina, fiind menținută hotărârea din 18 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central.

Examinând materialele cauzei, Colegiul constată că instanța de apel a examinat cererea de apel superficial, fără să dea o apreciere tuturor argumentelor invocate de către participanții la proces și circumstanțelor cauzei, precum și probelor anexate la materialele cauzei, care sunt importante pentru soluționarea justă a litigiului, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii, decizia fiind motivată insuficient.

În contextul prevederilor art. 373 din Codul de procedură civilă, instanța de apel era obligată în limitele apelului să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, să aprecieze probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Colegiul precizează că soluția adoptată de către instanța de apel este nemotivată, deoarece din textul acesteia nu se reliefează o motivare amplă asupra tuturor argumentelor expuse de către participanții la proces în prezenta acțiune, precum și nu sunt apreciate toate probele importante pentru soluționarea cauzei. Or, în conformitate cu art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată. Totodată, decizia conține constatări contradictorii, ceea ce denotă o examinare superficială.

Astfel, prin decizia din 20 mai 2020, Curtea de Apel Chișinău a ajuns la concluzia netemeinicii cererilor de apel formulate de Salvatori Mauro, prin intermediul avocatului Rusu Victor, și de SRL „Italiana Caffè” și Ulianoschi Vladimir, prin intermediul avocatului Stratan Corina, dar nu a argumentat cu suficientă claritate etiologia acestei concluzii. Reieșind din cele expuse, Colegiul lărgit atrage atenția asupra faptului că instanța de apel, de fapt, nu a dat răspuns la

toate argumentele formulate în cererea de apel, evitând să se expună asupra cerințelor formulate și preferând să rețină concluziile și argumentele formulate în hotărârea primei instanțe.

Cu referire la acest aspect, instanța de apel urma să verifice în ce măsură litigiul a fost examinat de către prima instanță, dacă aceasta a dat o apreciere corespunzătoare tuturor circumstanțelor și probelor invocate în acest sens, să se expună asupra legalității și temeiniciei cerințelor formulate de către apelanți.

În așa mod, potrivit pct. 2.3 al contractului de vânzare-cumpărare a părții sociale din întreprindere din 26 august 2014, în rezultatul încheierii acestuia, în proprietatea lui Ulianoschi Vladimir trece partea socială în mărime de 100% din capitalul IM „Italiana Caffè” SRL, ce constituie 5400 lei.

Potrivit pct. 4.1. din contractul de vânzare-cumpărare a părții sociale, Ulianoschi Vladimir declară că este de acord să achite *datoriile* cet. Bafundi Gianfranco și cet. Salvatori Mauro *față de firmă*, conform contractelor de împrumut, în mărime de 10000 euro, a câte 5000 euro fiecare, cu achitarea sumei menționate în rate și anume, timp de 9 luni, începând cu luna noiembrie 2014 - mai 2015, iar câte 1500 euro - în lunile iunie - iulie 2015, care *vor fi achitați* - transfer bancar *pe contul lui Salvatori Mauro*.

Totodată, se reține că potrivit pct. 2.1. al aceluiași contract, „cumpărătorul a cumpărat liberă de orice sarcini partea socială”.

Respectiv, Colegiul lărgit atrage atenția că se atestă dispoziții contradictorii în același act juridic încheiat între părți, unde potrivit pct. 2.1. se declară că obiectul contractului este liber de orice sarcini, iar pe de altă parte în pct. 4.1. se conține un acord al cumpărătorului de a achita niște datorii ale vânzătorului *față de firmă*. Dar și această ultimă prevedere contractuală nu este clară, precisă, chiar și lipsită de logică, or, fiind indicat faptul că debitorii firmei sunt vânzătorii cet. Bafundi Gianfranco și cet. Salvatori Mauro, la sfârșitul clauzei se ajunge la achitarea acestei datorii de către cumpărător tot în contul debitorilor, și nu a firmei. În această ordine de idei, instanțele inferioare, pe lângă analiza clauzei prin prisma principiului libertății contractuale, urmau să stabilească cât de echitabilă ar fi încasarea unei datorii în contul unui debitor, și nu al creditorului și dacă într-o asemenea situație nu s-ar produce o îmbogățire fără justă cauză.

Mai mult, clauza contractuală cuprinsă în pct. 4.1. al contractului nominalizat, nu este altceva decât preluarea unei datorii de către recurentul Ulianoschi Vladimir. În această ordine de idei, instanța de apel urma să examineze această clauză prin prisma prevederilor art. 567-569 din Codul civil (în redacția de până la 01 martie 2019) și să conchidă dacă aceasta este o clauză clară, determinată sau determinabilă, dacă executarea ei este certă și nu afectează drepturile părților. De asemenea, cu referire la aceeași clauză contractuală, Colegiul lărgit atrage atenția asupra faptului că aceasta este formulată ca și o condiție și, în acest caz, Curtea de Apel Chișinău urma să-i dea apreciere și prin prisma prevederilor art. 234-235 din Codul civil (în redacția de până la 01 martie 2019).

Suplimentar, este de menționat că ultima propoziție din pct. 4.1. are următorul conținut: „În caz de nerespectare a sumelor indicate „Vânzătorii” pot să se adreseze în instanța de judecată pentru redobândirea cotelor societății”. De aici și se desprinde încheierea unui act juridic sub condiție, iar clauza respectivă în mod expres dă dreptul vânzătorilor să recupereze pe cale judiciară *cotele societății*, și *nu* să încaseze *sumele* specificate. Instanța de recurs stabilește că nici sub acest aspect litigiul nu a fost examinat de către instanțele inferioare.

Cu referire la datoriile pretinse de reclamantul Salvatori Mauro, Colegiul lărgit menționează că nu a fost stabilită cu certitudine etiologia acestora, fiind anexate mai multe contracte de împrumut și dispoziții de paltă la materialele dosarului, însă nefiind stabilită exact suma datoriei, instanțele inferioare evitând să le dea o apreciere.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel incorect a constatat și elucidat circumstanțele cauzei și probele prezentate în acest sens, limitându-se doar la aspectele constatate de către prima instanță.

Instanța de recurs remarcă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce, în speță, lipsește. Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre. În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

Ca urmare, instanța de recurs este în imposibilitate de a da o apreciere corectă și justă cazului supus judecării în condițiile când instanța de apel și prima instanță nu au dat o apreciere corespunzătoare probelor prezentate de către participanții la proces și au omis să se expună asupra argumentelor și cerințelor formulate, oferind în decizie explicații neclare și contradictorii, instanța de recurs este în imposibilitate de a verifica corectitudinea aplicării de către instanța de apel a cadrului legal.

Or, potrivit art. 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel urma să constate și elucideze

pe deplin circumstanțele cauzei și probele prezentate în acest sens, să le examineze și să le dea o apreciere în cumul, reflectând în decizie motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de celelalte, așa cum prevede alin. (4) al art. 130 din Codul de procedură civilă, cu respectarea principiului contradictorialității.

Suplimentar, decizia contestată conține constatări contradictorii, fiind indicat faptul că „prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii cererii de chemare în judecată depusă de Guțan Iurie”, fapt care nu corespunde realității, iar Guțan Iurie nefiind parte în prezentul proces. Astfel, întru evitarea unor concluzii eronate și întru respectarea drepturilor părților în litigiul supus judecării, urmează a fi înlăturată și această eroare.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-au constatat erori judiciară, care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite prezenta cauză civilă spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La judecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală, reieșind din toate circumstanțele reale și esențiale ale pricinii. De asemenea, instanța urmează să indice cu suficientă claritate motivele pentru care acceptă sau respinge probele prezentate de către participanții la proces, dându-le o apreciere corespunzătoare, precum și să se expună asupra tuturor argumentelor și cerințelor formulate de către toți participanții la proces.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admit recursurile declarate de SRL „Italiana Caffè” și administratorul acesteia, Ulianovschi Vladimir, precum și de Salvatori Mauro, prin intermediul avocatului Rusu Victor.

Se casează decizia din 20 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Salvatori Mauro împotriva lui Ulianovschi Vladimir, intervenient accesoriu SRL „Italiana Caffè” cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii, și se remite pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Svetlana Filincova,

Judecătorii

Galina Stratulat,

Iurie Bejenaru,

Mariana Pitic,

Nicolae Craiu